

gatih vinogradov so Gračani, pa tudi razni bogati Nemci iz obmejnih nemškoavstrijskih trgov. Glede vina so ti avstrijski podaniki, ki imajo vinograde pri nas, veliko na boljšem, nego mi. Tem se nudi nešteto prilik, da po raznih ovinkih izvozijo svoj bogati vinski pridelek v N. Avstrijo in ga tamkaj prodajo za drag denar. Radi bogatega izkupička za slovensko vino v N. Avstriji lahko ti nemški posestniki veliko bolje obdelujejo svoje vinograde, pa tudi dražje plačujejo svoje delavce, kot mi. Glede dobre prodaje vina so Avstrijci, ki imajo vinograde pri nas, v vsakem oziru na boljšem nego naši ljudje, ki to razliko vidijo in se opravičeno hudejejo nad vlado, ki noče kazati niti najmanjšega zanimanja za obmejno vinogradništvo.

Tudi v drugem oziru so Avstrijci na boljšem.

Kakor znano, imamo ob meji upeljan takozvani dvomejaški sistem, ki se raztega na daljavo 10 km obojestransko. Ravno ta način medsebojnega prometa nudi ugodnosti ter dobiček samo Avstrijcem, a ne nam. Avstrijci lahko prihajajo čisto neovirano k nam z nahrbtniki, ki so lahko poljubno obsejni, in nosijo od nas razne življenske potrebščine, kot: moko, mast, meso itd. in sicer po 5 kg dnevno za eno osebo. Ravno živeža se pridela v obmejnih krajih veliko premalo in še to kar je, pokupijo Avstrijci ter zanosijo v nahrbtnikih preko meje. Glede prehrane so vsi kraji ob severni meji pasivni (premalo se pridela), ako torej iznašajo Avstrijci še to malo živeža, kar se ga pridela, povzročajo na ta način vedno večjo draginjo.

Edina dobrota, ki jo nam nudi obmejni promet, so nemško avstrijski mlini, kamor vozijo in nosijo obmejni Slovenci svoje žito, ker sicer bi morali voziti predaleč. Pa tudi od te ugodnosti imajo velik dobiček nemškoavstrijski mlinarji, ker moramo mi Slovenci pošteno plačati, da nam mejejo in sicer plačamo en del v naturi, drugega pa v našem denarju in to po višini, kakor jo določijo Avstrijci.

Iz Avstrije bi se izplačalo k nam uvažati edino: sladkor, petrolej, sol, užigalice in cigaretni papir, a to je prepovedano. Vse drugo blago se za nas Slovence v sedanjih razmerah ne izplača prinašati iz Avstrije, ker ga dobimo na domačih tleh ceneje.

Iz ravnokar navedenega pač lahko vidi vsakdo, da so pritožbe obmejnega slovenskega ljudstva upravičene. Res narodno zavedno obmejno ljudstvo najbolj peče dejstvo, ker imajo od obmejnega prometa dobiček pri kratkovidnosti beograjskih mogotcev samo Avstrijci.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V petek je bilo jesensko zasedanje narodne skupščine in volitev skupščinskega predsedstva. Izvoljeni so bili s pomočjo Nemcev in Turkov iz južne Srbije radikalni kandidati in sicer isti kot pri prejšnjem zasedanju. Poskus Draškovičevih demokratov za združen nastop opozicije proti vladi se je razbil in izjavil vsled odklonilnega stališča srbskih zemljoradnikov in vsled neiskrenosti Pribečičevih demokratov, ki so hoteli opozicijo samo izkoristiti, da se potem, ko bi vlada padla, lahko zopet zvežejo z radikali.

Kakor hitro je bilo izvoljeno predsedništvo narodne skupščine, so se začele zadnje priprave za svečanosti — za krst prestolonaslednika in za poroko prince Pavla z grško princeso Oigo. Prestolonaslednik je bil v nedeljo krščen na ime Peter. Krstu je pozno v noč sledilo slavlje na dvoru, po mestu je bila pa bakljada. Povodom svečanosti je bilo objavljeno veliko povišanje častnikov. Dobili smo 75 novih generalov. Razglašeno je bilo tudi pomiloščenje za vojaške krivice, ki je pa razočaralo, ker obsega samo manjše prestopke in kršitve vojnega zakona ter proti pričakovanju ne oprošča nobenega obsojenca iz solunskega procesa, ki je iz političnih razlogov izvrstne srbske oficirje brez pravih dokazov vrgel v dolgoletno ječo. Za udeležbo pri slovesnosti je določil vsak poslanski klub nekaj svoj članov in vsi so dobili tudi povabila, samo par bosanskih poslancev ne, kar je izvalo veliko ogorčenje v Jugoslov. muslimanskem klubu.

Vlada namerava po sestavi finančnega odbora narodno skupščino za dalje časa odgoditi, da bi lahko brez njenega nadzorstva rešila nekaj vprašanj, zlasti pa dokončala pogajanja glede Reke z Italijo. Opozicija bo odgoditvi parlamenta in samovoljnemu vladnemu delu odločno nasprotovala.

VOLITVE V AVSTRIJI.

Volitve v državni zbor (Nationalrat) in v deželne zbore pretečeno nedeljo so po svojem izidu ostro obsodile velenemško in monarhistično stremljenje. Pridobili so krščanski socialci, ker so na vladi dokazali, da imajo smisel za uspešno državno gospodarstvo v najtežjih časih, socialisti so obdržali vse svoje postojanke in še pridobili, propadli so pa velenemci ter razne male monarhistične skupine in tudi Bauernbund beleži velike neuspehe. Državni zbor bo šel sedaj 165 (prej 183) poslancev in od teh bo krščanskih socialcev 82, socialistov 67, velenemcev in kmetijcev, ki so imeli poprej 28, sedaj komaj kakih 15. Slovenci v državnem zboru ne bodo imeli zastopnika, pač pa dva o koroškem deželnem zboru in sicer župnika Poljanca iz Skocijana in zdravnika dr. Petka iz Velikoveca, ki sta oba znana kot odlična narodna delavca. Na Dunaju imajo od 120 poslancev socialisti 78, krščanski socialci 41, židovska zveza pa 1 poslanca. Velenemci in monarhisti so popolnoma propadli, če so tudi skušali priti na površje pod raznimi imeni.

FASISTOVSKA ITALIJA.

Je zopet zakrivila v imenu svoje »dvalisočetne kulture« nov zločin nad našim življenjem. »Goriška Straža« je izšla v žalni obliki. Prinesla je odlok videmskega prefekta, po katerem morajo biti vsi članki prevedeni obenem v laščino. Zgodilo se je nečuvno nasilje, da slovenski list ne bo smel izhajati več izključno v slovenskem jeziku: poleg blagodnečnega materinskega jezika se bo morala odslej bliščati tudi laščina, dokler se lepega dne ne bode zahotelo gospodu prefektu, prepovedati še zadnji ostanek slovenščine v javnosti. To nekulturno dejanje je izvršila fašistovska Italija v trenutku, ko se smeje tiskati listi narodnih manjšin skoro po vseh državah predvojne Evrope. Spričo tega barbarizma se moramo vprašati: Kje je še kaka nadnarodna moč v Evropi, da bi preprečila tako strašno nasilje? Kaj so storili goriški Slovenci, ta majhna manjšina, veliki in »plemeniti« kraljevini Italiji, da se maščuje nad njimi s tako ogabnimi, da ne rečemo naravnost zavratnimi sredstvi? Radi nasilja nad našim narodom je treba Italijo obtožiti pred Društvom narodov in tudi naša vlada bi morala v to svrhu podvzeti primerne korake.

NOTRANJI BOJI V NEMČIJI.

V nedeljo so poreski veleindustrijaši v Aachenu proglasili samostojno poresko republiko v spekulativni nameri in nadi, da se bo dalo s Francijo dobro izhajati. V Aachenu se je sestavila tudi neka vlada, ki pošilja sedaj v druga mesta svoje proglase ter pripravlja celo oborožene pohode. Francozi jo podpirajo ter so izjavili, da jo bodo branili. Delavske organizacije napovedujejo štrajke. — Tudi med Bavarsko in Berlinom so zveze prekinjene. Da se reši spor države z Bavarsko, je državna vlada predlagala naj se predloži državnemu zboru v razsodbo. Bavarska vlada je ta predlog odklonila ter je danes jutraj dala vse čete državne brame, ki se nahajajo na Bavarskem znova zapriseči in sicer se glasi prisega ne več na Nemčijo, temveč na Bavarsko. Spor je s tem silno poostren. Govori se, da namerava državna vlada odpoklicati vse čete državne brame iz Bavarske, zdi se pa, da je sedaj po izvršeni prisegi to že prepozno. Sklenjeno je bilo, da se za sredo ali petek skliče državni zbor k izrednemu zasedanju, da razpravlja o sporu z Bavarsko. Seje se bodo udeležili vsi ministrski predsedniki posameznih dežel, izvemši bavarskega, ki je že sporočil, da ne pride.

Iz delovanja naših poslancev.

Ruše. V nedeljo, 21. t. m. se je vršil pri nas dobro obiskan shod SKZ. Naš poslanec g. Falež je poročal o svojem delovanju in o zakonih, kateri so se v narodni skupščini sprejeli. Poslanec Vlad. Pušenjak je razpravljaj o gospodarskih vprašanjih, ter pojasnjeval vzroke, ki so poslabšali gospodarski položaj naše države in povzročili zvišanje davkov, govoril o borbi Jugoslov. kluba za dosego avtonomije in navduševal k vztrajnosti. Zborovalci so pazljivo in z zanimanjem sledili izvajanjem obeh govornikov in izrekli na predlog predsednika zborovanja g. Bečele zaupnico Jugoslov. klubu. V resoluciji, ki se je soglasno sprejela, so protestirali proti neznosnim bremenom, katere povzroča povišanje davkov in taks, novi vojaški zakon in kuluk ter proti vsakemu ukinjenju naših prosvetnih zavodov. Zastopnik Jugoslov. strokovne zveze g. Lajh je pozival delavstvo k organizaciji in javil, da se v kratkem vrši delavski shod v Rušah. Ta shod je zopet pokazal, da napredujemo, osobito izkazuje napredek naša mladina. Naša želja je, da se prirede pri nas večkrat politična in poučna zborovanja.

V Čadramu je Slov. ljudska stranka, oziroma KZ v nedeljo, dne 21. oktobra priredila politično zborovanje. Shod se je vršil v Orlovskem domu ter je bil dobro obiskan. Otvoril in vodil ga je gospod Rančigaj. Poslanec dr. Hohnjec je zborovalcem pojasnjeval najbolj pereča vprašanja zunanje in notranje politike. Postavil je v pravo luč vse tiste stranke in tiste politike, ki so kot stvoritelji centralizma krivi sedanjih težkih razmer v državi in zlasti med Slovenci, pa bi radi odgovornost odvalili na našo stranko. Vse laži naših nasprotnikov ne morajo omajati zaupanja slovenskega ljudstva v našo stranko in njene voditelje. To dokazujejo številni shodi naše stranke in tudi shod v Čadramu. Enoglasno so bile sprejete naslednje resolucije: 1. odobravanje in popolno zaupanje politiki in delu poslancev SLS. 2. Protest zoper upeljavo kuluka v Sloveniji; 3. zahteva po jesenskih počitnicah na ljudskih šolah po deželi; 4. Protest zoper ukinjenje bogoslovne in medicinske fakultete na slovenskem vsučilišču v Ljubljani.

V St. Petru na Medvedovem selu smo imeli dne 21. t. m. zelo lepo uspešni shod SLS. Poročal je poslanec Vrečko o delovanju Jugoslovanskega kluba. Govoril je tudi okrajni tajnik Deželak. Soglasno so bile sprejete resolucije: proti ukinitvi katoliške bogoslovne in medicinske fakultete ter proti uvedbi kuluka v Sloveniji. — Jugoslovanskemu klubu pa je bilo izrečeno popolno zaupanje.

Tedenske novice.

Vabilo na občni zbor Jugoslovanske kmetijske zveze, ki se vrši dne 5. novembra ob 3. uri popoldne (na dan zborovanja zaupnikov SLS) v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Načelnikovo poročilo (Brodar). 2. Tajnikovo poročilo (Krajnc). 3. Volitev načelstva. 4. Zadrugištvo (dr. Basaj). 5. Slučajnosti. — Ivan Brodar, t. č. predsednik.

Našega poslanca Gezo Šiftarja iz Prekmurja so hoteli pristaši srbske radikalne stranke pridobiti za Pašičevo stranko. Nagovarjali so ga, da naj izstopi iz Slovenske ljudske stranke in Jugoslovanskega kluba in naj prestopi k radikalom. Obljubili so mu za to denar in ministrski sedež. Pritiskali so nanj in mu grozili tako, da je mož bil res nekaj časa izven sebe. A ostal je zvest naši stranki. Ljudstvo v Prekmurju je bilo, ko je slišalo, da hočejo srbski radikali Šiftarja kupiti, silno razburjeno. Narod nikjer ne mara ljudi Pašičeve stranke, ki je spravila Slovence v nesrečo. Srbska radikalna vlada nam je povišala davke, nam vsiljuje kuluk, okovala nas je s pomočjo samostojnežev v pogubonosni centralizem. Ves denar vleče iz Slovenije v Beograd, a nazaj ne dobimo nič. Pašič si je sedaj najel v Sloveniji ljudi, ki so željni izdajalskih bankovcev. Poslal jih je na vse strani, kot svoje apostole, da bi vlovili Slovence v srbsko stranko. Slovenci, bodite pazljivi!

Čegav je denar, s katerim podkupujejo Pašičevi srbski agenti nekatere lahkoverne Slovence? Naš krvavo zaslužen denar je. V take svrhe ga uporabljajo. Na tisoče in tisoče ljudi strada, z obupom zre v bodočnost. Zima je pred durmi. Gladnim in bednim vlada ne da pomoči, a za politične lopovščine pa siplje milijone. Mi Slovenci kličimo vsak dan glasneje: Dajte nam naš denar v našo upravo! Vi radikali ga mečete za podkupovanje, mi ga hočemo dati celemu narodu za njegove potrebe. Avtonomija, gospodarsko-finačna ločitev od Beograd je edina naša rešitev.

Zadrugišno-socijalni tečaji. V zadnji številki »Slov. Gospodarja« se nam je glede zadrugišno-socijalnih tečajev v Prevaljah in Marenbergu vrnila pomota, ki se mora popraviti tako: Pondeljek, 10. decembra ob pol 9. uri dopoldne: Prevalje, v dvorani kat. izobraževalnega društva za sodni okraj Prevalje, (ne Marenberg, kakor je stalo to zadnjič!). — Torek, 11. decembra ob pol 9. uri dopoldne: v Marenbergu v gostilni Brudermann za sodni okraj Marenberg.

Dve žalostni vesti. Smrtno nevarno sta obolela g. ljutomerski dekan Ozmeč in kaplan iz Vidma ob Savi Škore. Oba gospoda se priporočata sobratom, prijateljem in vernikom v molitev.

Mariborske novice. Po mariborski okolici je po večini že končana trgatve. Nabrali so skoro vsi vinogradniki polovico manj nego lani, a kapljica je za polovico boljša od lanske. Povprek je vseboval mošt po mariborski okolici 20 stopinj sladkorja. Mariborska Orjuna je hvala Bogu v razpadu. Predsednik te naše Orjune in glavni urednik »Tabora«, na 14 dni zapora obsojeni Jaka Rehar se je te dni skregal z dr. Zerjavom. Dr. Zerjav sam izjavlja v ljubljanskem »Jutru«, da se trpeli demokratje pretepača Reharja le milostnim potom pri »Taboru«, a sedaj ga bodo napadli. Rehar bo šel gotovo med radikale, ker se zbira ves mariborski demokratični gnoj. Mariborski radikali so se osmešili pred celotno javnostjo, ker so hoteli kupiti našega prekmurskega poslanca Šiftarja, a jim je kupčija grdo spodletela. Po mariborski okolici je nastopilo jesensko deževje, ki nam oznanja praznik Vseh svetnikov. Radi hladnih dni so tudi splavarji omejili svoj promet po Dravi.

Zagonetka. Iz Selnice ob Dravi nam poročajo: Posestnica v Črešnjevcu je prodala mesarju Traberju v Selnici prašiča. Ta prodaja je sicer nekaj vsakdanjega, a čudno je to, da je žena dobila pri izplačilu en stodi-narski bankovec premalo. Ljudje se čudijo, kako se je to zgodilo, ker sta štela doma mesar ter mesarica denar in sicer tako glasno, da jo je slišala hišna gospodinja tja-gor v kuhinjo in je svota odgovarjala kupu. Ljudje so tihega in glasnega mnenja, da je mogoče ta bankovec požrla zemlja — — —

Blagoslovitev novih zvonov se vrši pri Sv. Križu nad Mariborom v nedeljo, dne 28. oktobra. Sosedje in prijatelji na noge.

Blagoslovitev novih zvonov v Ojstrici nad Dravogradom. Podružnica sv. Duha je imela tri zvone. Srednjega je pobrala vojska, mali iz leta 1618 in veliki iz leta 1638 sta zaradi svoje starosti ostala. Da se izpolni vrzel med ostalima zvonoma, smo naročili pri zvonarni Bühl v Mariboru dva nova zvona, ki sta v torek, dne 9. oktobra prispela v Dravograd, odkoder smo ju 10. oktobra pripeljali k župnijski cerkvi na Ojstrico. V nedeljo, dne 14. oktobra se je vršila slavnost blagoslovitve, kater se je udeležilo vključ slabemu vremenu mnogo ljudi. Po prvi sv. maši, katero je daroval domači gos-pod župnik U. Hafner v farni cerkvi, sta se nova zvona v slovesnem sprevedu med pokanjem topičev in sviranjem godbe prepeljala k podružnici, ki je bila lepo okrašena. Na to ju je blagoslovil č. g. Jos. Rozman, ki je imel tudi lepo pridigo in je daroval slovesno sveto mašo. Ni trajalo dolgo, in nova zvona sta se oglasila iz stolpa v največje veselje vseh faranov, ki so s svojo darežljivostjo omogočili to slavnost. Manjši zvon je kupil Matevž Pešl, p. d. Žižpat na Kozjem vrhu, večjega pa vsi župljani skupaj. Vsem bodi izrečena najlepša zahvala, posebno še cerkvenim ključarjem Janezu Božiču in Antonu Plimonu. Omenjeno še bodi, da so to prvi novi zvonovi v Mežiški dolini.

Tipotapski žganjetoč v St. Janžu na Dravskem polju. Vsak treznomisleč človek, ki ima količkaj ljubezni do svojega naroda in zmisla za dobro stvar, mora priznati, da je preobilo pijančevanje zlasti pa žganjpitje največja nesreča za ljudi. A kljub temu se najdejo pri nas ljudje, ki na tihotapski način prodajajo »šnops« ter tako zastrupljajo naše ljudstvo. Tak junak je tudi trgovec Ravnik, največji nemškutar, kar jih je kedaj videl St. Janž. Na tihem, brez dovoljenja toči »šnops« in pivo v svoji trgovini in pri tem svojem nedovoljenem poslu uganja naravnost nesramno politiko. Svojo politično barvo spreminja kot kameleon, on je vse, kar kdo hoče, kakor jud, v resnici pa je vedno nemškutar, kar je raz-